

LBRIS

We know
books

TÓTH KÁLMÁN

PONCSÓ, A VADMALAC

Ifjúsági regény

Editura **KEDVENC** Kiadó
Székelyudvarhely, 2021
ISBN: 978-606-8638-97-3

Az erdő, amelyben a fekete sörtés nemzetség élt, ott kezdődött a falu fölött, a dombokon, és felnyúlt egészen a havasra. Itt aztán már nem is erdő volt, hanem rengeteg, ahol a különféle – négylábú és szárnyas – erdei népek mindegyike a maga módján él. A „vegetáriánusok” legelnek, a húsevők vadásznak; de nagyobb baj nem történik köztük, mert ismerik egymás szokásait, és tudják, kivel nem tanácsos a találkozás, és ki az, akitől nem kell tartani. Ez nem is lehet másként, mert az erdő a Törvény szerint él. Csak a mesékben van az, hogy Cselebi, a róka, leül komázni Tapsival, a nyúllal, vagy Knerr, a karvaly, egy ágon tollászkodik Citérrel, a cinkével.

Az erdő életében ilyesmi nem fordul elő, mert a rókának a nyúl, a karvalynak a cinke élelem, amit persze előbb el kell fogni, de ez nemcsak a rókán és a karvalyon múlik, hanem a nyúlon meg a cinkén is ...

Dél van. Az árnyék olyan rövid, hogy éppen csak van. S a levegő tikkasztóan forró. Nem mozdul semmi, csak a szöcskék ugrálnak a szárazra aszalódott fűben, mintha tudnák, hogy a gébicset elnyomta az álom, s nincs, aki felkapkodja őket.

Az öreg Tölgy az erdő széléről nézegeti a völgyet, ahol a patak a nagy kövek között keresi az útját. A patak a havasról jön, és néha mond valami érdekeset az unatkozó öreg fának, de inkább csak tavaszkor, amikor harsogó zúgása megtölti az egész völgyet; most azonban éppen csak folydogál, és kinek van kedve ilyenkor híreket locsogni?

A Tölgy lombja most a csendet őrzi, ami úgy leng az erdő fölött, mint a könnyű álom puha takarója.

A vén fa ismeri az erdő minden titkát, és ha annak valamelyik lakója megül az ágán, vagy megáll alatta, és felnéz rá ... érti és tudja, mit akar.

– Csak az Embert nem lehet kiismerni, és az erdők népe jobb, ha elkerüli – szokta mondogatni Kroó, a holló, aki bölcs hírében állott.

– Én nem kerülhetem el – susogta ilyenkor a Tölgy, és a fejszére gondolt.

... De ez még akkor volt, amikor előtte tarolták az erdőt.

Ott, ahol most a kukorica között suhogni kezd a szél. Aztán a favágók elmentek, s csak a rossz emlék és a szorongó bizonytalanság maradt ...

A nap közben az öreg fa háta mögé került, ami azt jelenti, hogy délután van, és egy kicsit odébb már az alkony.

Kroó suhogó szárnyakkal gallyazott le megszokott kilátóhelyére, olyan komoran és hallgatagon, ahogy azt csak egy munkából érkező temetési vállalkozó teheti. A tekintete a messzeséget fürkészte, amiben nemcsak az van, ami volt, hanem egy kicsit az is, ami lesz.

– Látlak, Cselebi – szólt le az alatta egerésző rókának.

– Ha tudom, hogy itt vagy, Kroó, neked hagyom – lengette meg a farkát Cselebi a talpa alatt cincogó pecsenyét vigyázva.

– Esetleg, ha lejönnél érte ...

– Kagurék a hegyen túl szétszedtek egyet Eng népéből. Hagytak belőle nekem is eleget – adta a róka tudtára Kroó, hogy a kis falat nem érdekli.

– Ne mondd – nézett fel a róka –, és messze van ide?

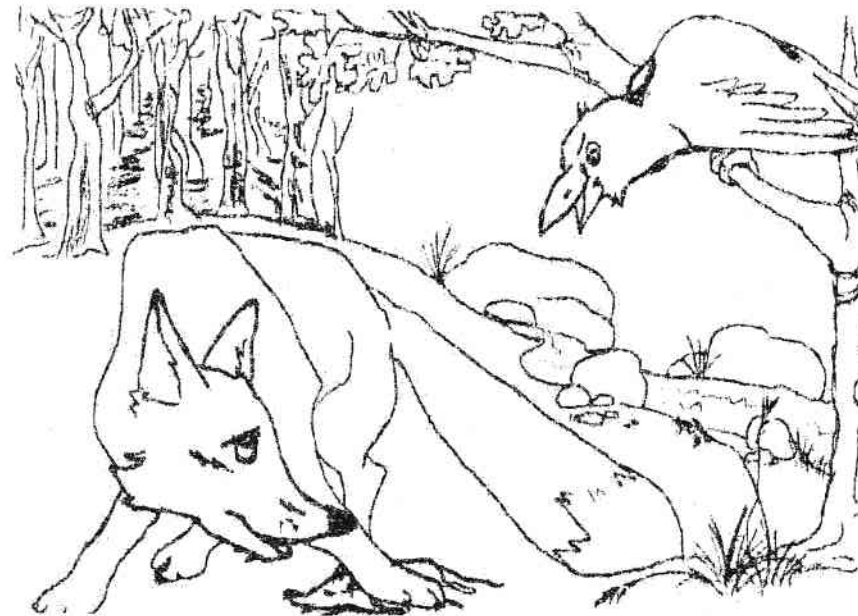
– Neked messze – suhogtatta meg Kroó a szárnyát, hogy oda bizony repülni kell –, és azt hiszem, te sem egerésznél többet, ha Kagurékkal találkoznál.

– Találkozzék velük az Ember, aki a villámló bottal jár – morogta Cselebi.

– Találkozik is – folytatta Kroó –, mert az Ember nem hagyja annyiba ezt. Eng az övé, és ha eddig béke volt az erdőn, ezután nem lesz.

– Gondolod? – kezdett kiadós vakarózásba Cselebi, mert a holló hangja olyan vészajtósló volt, hogy egyszeriben úgy érezte, mintha ezer hangya futkározna kopott bundájában.

– Tudom – révedt a holló a messzeségbe, mintha onnan olvasná ki azt, amit még senki sem tud, de oda van írva az alkonyi fényben pirosuló ég aljára.

– Egy nap sok Ember jön. Minden bokorban a villámló bot örködik – folytatta komoran –, és a szabad nép nem tudja majd, merre fusson... és ez a halál, Cselebi. Nemcsak Kaguréknak, hanem neked is ...

A csend olyan mély és vészajtósló lett, hogy a róka torkában a félelem kezdett dobogni.

– Uhu-hu, halál, mindenkinek halál, uhu-hu! – kiáltotta a nagy bagoly olyan váratlanul, hogy Cselebi hátán felborzolódott a szőr, de mintha még Kroó alatt is megrezdült volna az ág.

A bagoly lakása az öreg Tölgy odvában volt, a róka és a holló csak akkor vette észre, amikor elkiáltotta magát.

– Kroó, itt az ideje, hogy menjek – kelet útra suhogó szárnyakkal a holló, mert gyűlölte Uhut, az éjszaka nagy fejű vándorát.

A róka fölneézett a bagolyra, és annak szemében valami olyat látott, hogy fölfonta ínyét, és megmutatta erős fogát.

– Nem ajánlom, hogy rókapecsenyére gondolj, Uhu – mondta ez az elszánt vicsszorgás.

– Uhu-hu! – lengette meg a bagoly a szárnyát süvítő, jajongó harci kiáltással, de aztán meggondolta magát, ami részéről okos dolog volt, mert az erős kanrókával kikezdeni öngyilkosság lett volna.

– U-hu, csak tréfáltam – kezdett magyarázkodni, de a szemében továbbra is az ártás fénye csillogott.

– Én is – ásított közömbös pofával Cselebi, mintha ezt másként nem is lehetne elképzelni, s azzal – éppen csak megbillentve farkát, ami nagyon kimért köszönésféle – odábbállt.

A nap már lement, de az éjszakának még nem volt ideje rá, hogy kibontsa fekete bársonyát, amikor Cselebi az erdőszélen összeakadt Sünnel, aki éppen rántottát kevert magának a kőkényesben egy fogolyfészek tojásaiból.

– Ejnye, ki hitte volna rólad, hogy ilyeneket művelsz? És még össze is gömbölyödsz előttem – méltatlankodott Cselebi, aki röppant szerette a sünpecsenyét.

A tojások nem voltak a legfrissebbek, de Cselebi nem kifogásolta a minőséget, és a rántotta bekebelezése után egy ideig még a Sün szúrós bundájának legombolásával is kísérletezett, de csak az orrát szurkálta össze.

„Csak nem vagyok bolond, hogy ezzel a piszok Sünnel töltöm a drága időmet” – látta be végül, hogy a tüskés gombolyaggal vesződni hiábavaló fáradság, és sorsára hagyva a Sünt, bekanyarodott a domboldalon húzódo kukoricásba, ahol mindig akad egy-egy heverő nyúl, sőt esetleg később elnézhet még a falu felé is ...

Ekkor már az éjszaka hús párája kezdte harmatozni a határt. A hold még nem kapaszkodott az erdő fölé, de a mezőkön a sötétség vastag és puha lett, mint a pihepaplan.

Uhut ezen az éjszakán nem izgatta különösebben a vadászat, inkább csak nézelődni ült ki odúja elé, ami nem jelenti azt, hogy később, ha már nagyon elunta magát, nem indul el. A bagoly előtt a barátság és rokonszenv fogalma egyébként ismeretlen.

A körülötte élőket két kategóriába osztotta: az egyikhez azok tartoztak, akik az élelmet jelentették, a másikba meg azok, akiket jobb elkerülni.

Csak az Embert nem tudta hová tenni, mert ha reá gondolt, különös és nyugtalanító érzések indultak el benne.

„Az Ember – töprengett Uhu azon, amit a holló mondott – védeimezi Eng népét, mert az agancsot növeszt a homlokán, és azzal verekszik asszonyaiért. Ha igaz, hogy Kagurék megöltek egyet közülük, azt bizony rosszul tették, mert az Ember eljön, és vadászni fog a farkasok népére.

Egyébként az Ember – tűnődött tovább Uhu – Eng népére is vadászik, és mindig azokra emeli villámló botját, akiknek a legnagyobb az agancsa. Eteti, védi, és aztán megöli őket ... Nem értem, de ki érti azt, hogy az Ember mit miért tesz? ... Talán irigyli, hogy neki nincs agancs a homlokán ... bár lehet, hogy van, csak nem mutatja meg az erdei népnek ... Ki tudja? ... Mindenesetre az a legjobb, ha semmi közünk hozzá” – fejezte be Uhu az elmélkedését, mert az Éjszaka közbeszólt, és mondott valamit, amit csak az ő füle hallott meg, amivel még azt is nyilvánartartotta, ha egy levél halk zizzenéssel pihenni tért az avarra ... Hát hogyan figyelt volna fel most a feléje poroszkáló lépések finom neszezésére?

A sűrűből kiváló fekete sörtés család ott állt meg alatta. Alaposan szemügyre vehette őket, bár erre különösebb szükség nem volt, mert éjszakai kirándulásain gyakran találkozott velük.

A vaddisznócsalád az erdőszél sötétjéből figyelte a kukoricást. A malacok felsorakoztak anyjuk mellé, aki mélyen magába szívta a feléjük áramló levegőt, azt mérlegelve, hogy

azon a tízméteres nyiladékon, ami a kukoricást elválasztotta az erdőszéltől, nem leselkedik-e valami veszély.

– Menjetek nyugodtan – susogta feléjük biztatóan a Szél –, onnan jövök. Csak Cselebit láttam, de az titeket nem zavar. Más hírem nincs, és most megyek, lefekszem valahoi, mert olyan bágyadt vagyok, hogy épp csak tengek-lengek.

A figyelő koca nagyot szusszanva fújta ki tüdejéből a levegőt, amibe riasztó szimat nem keveredett. Hat kicsi malaca meg úgy várt mellette az indulásra, ahogy a jól nevelt embercsemeték figyelik, mikor vált át pirosról zöldre az útkereszteződés stoplámpája.

– Most – mondta az alig hallható anyai röffenés, és a család olyan nesztelenül kelt át a nyiladékon, hogy csak a lábukhoz surlódó fű neszezése járt a nyomukban.

Uhu nem vette volna ugyan rossz néven, ha egy malac elmarad véletlenül az anyja mellől, mert arra még gondolni sem tanácsos, hogy valaki pont ebből a meghitt családi körből próbáljon kiemelni egy malackát. Az anyavaddisznó – ha a malacairól van szó – farkassal és hiúzzal is elbánik, nemhogy egy bagollyal. Annak, aki ilyesmire vállalkoznék, a tollát hordaná szét a szél, ami a szárnyas ragadozók világában a gyászjelentés fogalmával egyenlő.

... A család nesztelenül olvadt bele a kukoricás homályába, ahol a bohémságra hajlamos malactársaság nyomban nekiesne a zsenge kukoricának, ha az anya halk röffenéssel nem szólna rá felelőtlen sihedereire. Meg sem áll velük a tábla közepéig, mert tudja, hogy a veszély mindig a kukoricás szélén leselkedik rájuk. Az éber anya még itt is figyelve várakozik egy darabig, és csak akkor kezdődhet a lakmározás, ha mindent rendben talál.

Unguláta a tövénél átharapja a kukorica szárát, hogy ne roppanjon nagyot, úgy dönti a malacai elé, akik aztán valósággal habzsolják a zsenge, tejes kukoricát.

Nem lehetne rájuk fogni, hogy mértékletesek. Elvégre van elég, és a malacoknak most kell felerősödniük, amikor terített asztal a határ. Ez az anyai szempont, és azzal, hogy az Ember másnap a fejét vakarva káromkodik ott, ahol a család

vacsorázott, a fekete sörtések édeskeveset törődnek. De ezt nem is lehet elvárni tőlük ...

Persze, az ilyen családi vacsora azért nem éppen zajtalan, és a kukoricaszár roppanása, a jóízű csámcsogás, egy erélyesebben rendre intett malac éles nyikkanása az Éjszaka csendjében messze hallik. Ezt a tábla szélén settenkedő vadász is – hacsak nem alszik – hallja, de a termést pocskéoló társaság megközelítése mégis szinte reménytelen eset, mert a vaddisznó lakmározás közben sem feledkezik meg a biztonságáról.

A kukoricás közepén csörtető, csámcsogó társaság zaja időnként, mintha elvágta volna, megszűnik, és a néma csendben csak a szél susogtatja a kukorica levelét.

Ilyenkor a család mozdulatlanra dermedve figyel, elég egy szippantás a közeledő ember felől lengedező légáramlatból, egy óvatlan lépés alatt megzörrenő száraz haraszt, és a vacsorázó társaság hangtalanul eltűnik az éjszakában.

Unguláta egyébként szikár és – a fekete sörtés nép fogalma szerint – javakorabeli asszonyosság. Hat kicsi malaca késői nász gyümölcse, ami – bármilyen gömbölydedek és virgoncak – meglátszik rajtuk, mert ilyenkor, kukoricaérés idején már nagyobbaknak kellene lenniök.

... A télen, vaddisznónász idején, valahoi a behavazott erdő mélyén felhorkant egy nagy, busa fejű kan. Megrázta magát, mintha valami nyugtalanítaná.

És, miközben apró, vérekes szeme a sűrűt fürkészte, az útra gondolt, amelyen el kell indulnia, ott kell hagynia vackát, amely felgerjedt, nehéz testének melegétől párázik, a megszokott biztonságot, mert hajtja a nyugtalanság. Tűnődésre nincs idő, neki kell vágni a sűrűnek harcos küzdelmek árán is, semmibe véve a való életet, előre – a jövőendő élet nevében!

A vackáról elinduló vadkannak persze halvány sejtelve sincs minderről, csak a faj fennmaradását biztosító parancsnak engedelmessé válik. Hogy mit forgat a fejében, nem tudjuk, de elindul, és csendben, lassan keresztülvált a mély havon.

A sűrűből előbukkanó, felborzolt sörényű, magányos óriás elől a konda szépei körül csellengő fiatal lovagok elmenekülnek ...

Nem üldözi őket. Mint az erdei magányából visszatérő fejedelem szemléli végig a kondát, amelynek már ő az ura és parancsolója, és szükség esetén hős védelmezője.

... Ha télutóján nem kerül elő az erdő mélyéről a Nagy Magányos, Ungulátának – aki fölött eljárt az idő, és a meddség felé haladt – nincsenek most családi gondjai ... de a Nagy Magányosnak nem lehetett ellenállni ...

Aztán a szerelem ideje elmúlt, és a párok amúgy is laza kötelékei szétszakadtak. Azt, hogy Unguláta és a Nagy Magányos szerették egymást, csak a fekete sörtés nép szokásai és fogalmai szerint lehet és szabad értelmezni. Mindenesetre, amíg együtt voltak, összefűzte őket valami, és ha véletlenül sor került volna rá, a Nagy Magányos rettenthetetlen bátorsággal harcol Ungulátaért éppúgy, mint a konda többi tagjáért.

Ez Törvény, éppen úgy, mint az, hogy az utódok fölnevelése az anya feladata, és Unguláta ennek – hacsak nem éri baleset, ami az erdő életében könnyen előfordulhat – becsülettel eleget tesz ...

A hajnalt váró erdőben ekkor már hat csikos hátú, vidám kis vadmalac kocogott elégedetten anyja nyomában a családi otthon felé ...

3

... Egyébként ez az éjszaka pontosan olyan volt, mint a többi, szép, derült július végi éjszaka, amikor csillagok között sétál a hold, és a rét fölött apró szélgyerekek játszanak a száradó sarjú illatával. Az erdős hegygerinc feketén nézett a völgyre, ahol a falu pihent, és a legelő kútja körüli tocsogó békái kórusban kérték Esőistent, gondoljon már az Unkák brekegő, ugrándozó népére.

A hold még el sem érte delelőjét, de a faluban már megszólalt néhány türelmetlen kakas. Nagy hangon sürgették a hajnalt, pedig az még messze volt. Ezt mindenki tudta, s így felesleges

kurjongatásuk – Cselebin kívül, aki éjszakai portyája közben a kertek alá ért – senkit sem érdekelt.

„Nem lenne rossz” – gondolt a kiadós falatokra, és leült vakarózni, mint akinek alaposan meg kell fontolnia valamit.

Jól ismerte a járást a tyúkólak körül, és most, a nagy elhatározás előtt, eddigi tapasztalatait rendszerezte.

Volt, ahonnét alig tudta menteni a bőrét, és a falu kutyái szinte kihajtották a világból, de volt, ahol olyan könnyen ment minden, hogy maga is csodálkozott. Cselebi most csak arra várt, hogy újra megszólaljanak a jó torkú legények, de azok elhallgattak, mintha érezték volna, hogy a róka ott ül a kertek alatt.

A csend kissé hosszúra nyúlt, és ha Cselebi véletlenül nem róka, hanem ember, akkor minden bizonytalansággal idegeskedik, sőt lehet, hogy illetlen szavakkal emlékezik meg a kakasok le- és felmenő családfájáról.

De Cselebi nem ember, hanem csak egy éhes róka, akinek a türelme végtelen. Végül is a csendet a kakasok unták meg előbb, és aztán a finom rókafül úgy válogathatott a hangok között, hogy már annak tulajdonosát is maga előtt látta.

„Ez jó falat lenne – nézett egy nagy lombú fa árnyékában megbúvó ház felé, ahol a legércesebben csendült fel a kurjantás. – Szépen tudsz énekelni, Kuri – ismerte el –, és csak téged választanálak, ha nem tudnám, hogy az a stréber Lupi őriz, aki azzal dicsekszik, hogy az apja farkas volt. Ez ugyan nem igaz, de Lupi nem alszik, és most is biztosan csak arra vár, hogy elkaphassa a frakkom.”

Cselebi kissé elfogult Lupival szemben, de erre megvan minden oka, mert a hosszú lábú kuvasz egyszer úgy meghajszolta, hogy még állítólagos ősei se tehették volna különül.

No de – szerencsére!

– Kuri nem az egyedüli kakas a faluban.

„Ez Koki, ismerem jól – mérlegelte Cselebi az alsó szomszéd udvarában megszólaló kakas körüli esélyeit.